

Ez az észlelés a magyarországi fényszennyezés felmérésének alapját jelentené. Kérjük, ha teheti, fénymásolja le az előző oldalon látható észlelőlapot minél több példányban, és terjessze iskolákban, csillagászati szakkörökben, amatőr-társai körében, hogy minél többen megcsodálhassák az égbolt szépségét és megismerkedhessenek a fényszennyezés problémájával. A feladat lényege annak vizsgálata, hogy ki hány csillagot lát a Fiastyúkban szabad szemmel és/vagy binokulárral. Ne felejtse el, hogy ez a csillaghalmaz olyan kicsiny az égen, hogy kinyújtott karral hüvelykujjával éppen eltakarhatja. A Fiastyúk könnyebb azonosításához ajánlatos az északi égbolt csillagtérképét használni.

Eredményeit, javaslatait, élménybeszámolóját 1993. dec. 31-ig várjuk az alábbi címen: **Magyar Csillagászati Egyesület, 1461 Budapest, Pf. 219.**

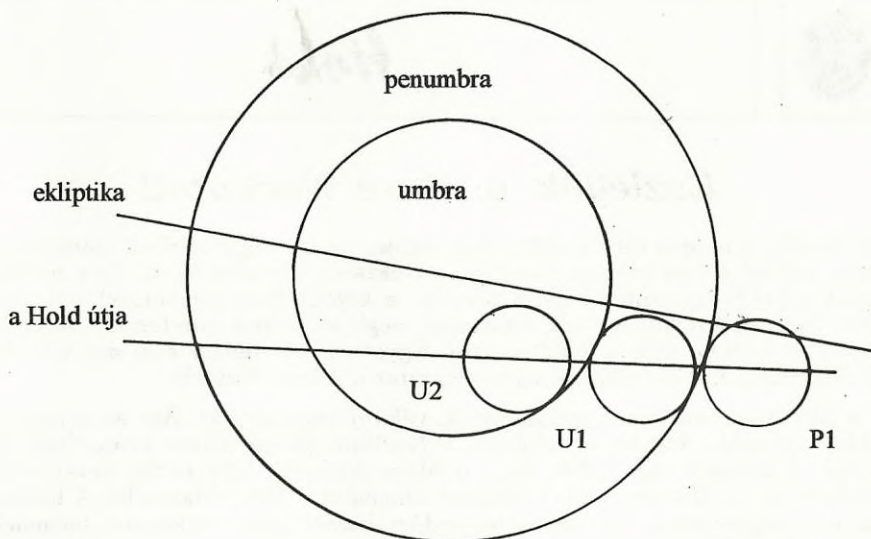
Csillagfedések

augusztus

Okkultációs szempontból csendben telt el a nyár, de az ősz több látványos jelenséget is ígér. Két ritka eseményre kerül sor novemberben, azonban hazánkból az egyik egyáltalán nem, a másik is csak részlegesen látszik. November 6-án Merkúr-átvonulás lesz látható a Nap előtt. Az egész jelenség Ázsiából figyelhető meg, a Fekete-tenger nyugati partvidéke az a határ, ahol még a kelő Napon látható, amint a Merkúr elhagyja központi csillagunk korongját, ahhoz hasonlóan, ahogy 1986-ban hazánkból látható volt.

A hazánkból részben látható jelenség a november 29-i teljes holdfogyatkozás lesz. Mivel tavaly december 9/10-én az időjárás megghiúsította a megfigyelést, valószínűleg sokan fogják ezt a hajnali eseményt követni. Reméljük, a késő őszi időjárás ellenére szerencsésebbek leszünk.

A fogyatkozás 03:27,1 UT-kor kezdődik, amikor a Hold belép a penumbrába. Ez a kontaktus észrevehetetlen, de 5–10 perc elteltével valószínűleg érezhető lesz a holdkorong sötétedése, annál is inkább, mert ismét sötét fogyatkozásra számíthatunk. A penumbrális fázis alatt következik be a 48 Tauri fedése is, igaz az ekkor még ragyogó telehold meg fogja nehezíteni a csillag láthatóságát. 04:40,4 UT-kor a Hold megkezdje belépését az umbrába (PA 62,4 fok északról kelet felé mérve), majd egyre csökkenő horizont feletti magasság mellett mérhetjük a kráterkontaktusokat. Az umbra széle várhatóan éles, kontrasztos lesz, az umbra belseje pedig sötét. Ezt sajnos nem tudjuk majd pontosan megbecsülni, mert kb. 5 óra UT-tól egyre világosabb lesz az égbolt, s a hajnali világosodás és az egyre alacsonyabb magasság egyre inkább megnehezíti a megfigyelést. Amikor a Hold 06:02,2 UT-kor eltűnik az umbrában, azaz megkezdődik a teljes fogyatkozás, teljesen el fog tűnni a szemünk elől. A Nap 5–15 perccel 6 óra UT után fog kelni (a nyugati országrészben később). A légköri refrakció miatt (bár telehold van) nem ugyanannyival van a Hold a horizont felett, mint a Nap alatta. Elméletileg amikor a Nap teljesen a horizont fölé került, a Hold akkor kezd csak alábukni. Ez utóbbi a világosság miatt megfigyelhetetlen lesz. A fogyatkozás közepe egyébként 06:26,1-kor lenne.

A november 29-i teljes holdfogyatkozás Magyarországról látható fázisai:

P1	03:27,1 UT
U1	04:40,4
U2	06:02,2

A fogyatkozás nagysága (06:26,1 UT-kor): 1,092

A fogyatkozás megfigyelésével kapcsolatban részletes ismertető található a Meteor 1992/11-es számában a 23–28. oldalakon. Most értelemszerűen csak a jelenség elejére vonatkozó rész használandó. A kráterkontaktusoknál mérendő holdi akazatok listáját és térképét Az észlelő amatőrcsillagász kézikönyve 199. oldalán találhatjuk meg.

Novemberben kezdődik a Jupiter-holdak fogyatkozásainak újabb sorozata a hajnali égen. 28-án 04:45 UT-kor a Ganymedes lép be a Jupiter árnyékkúpjába. Decemberben három ilyen jelenséget figyelhetünk meg: 11-én, 18-án és 27-én hajnalban, januártól pedig egyre növekszik a látható események száma. Fontos lenne a hajnali láthatóság idején is minél több mérést végezni, hogy egyenletesebb legyen az adatsorunk.

Kisbolygófedés bekövetkeztére november 1-jén hajnalban van a legnagyobb esélyünk, amikor a 171 Ophelia fedi a Leo egy 8 magnitúdós csillagát.

SZABÓ SÁNDOR

Ismét megjelent a
DRACO

Megrendelhető a szerkesztő címén:
Dalos Endre, 7030 Paks, Építők u. 22.
Előfizetése 4 számra 200 Ft.